

Dækningsbidrag for salgsafgrøder opdelt på bedriftstype og jordtype

Artiklen er trykt i "Produktionsøkonomi Planteavl 2011" og indeholder analyse af dækningsbidrag for salgsafgrøder i Promilleafgiftsfonden for landbrug 2010, opdelt på bedriftstype og jordtype.

Dækningsbidraget er opgjort for forskellige bedriftstyper og opdelt efter den fremherskende jordtype på ejendommen. Der er betydelige forskelle imellem den bedste tredjedel og gennemsnittet. Den relative forskel er dog reduceret, da dækningsbidragene ligger på et generelt højere niveau i 2010 end i 2009.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Definition af dækningsbidrag

Bruttoudbytte planteavl

- udsæd
- gødning
- planteværn
- diverse vedr. planteavl

= dækningsbidrag i alt

/ antal ha

= dækningsbidrag pr. ha

Under punktet "diverse vedr. planteavl" indgår blandt andet rense-, tørrings- og certificeringsomkostninger.

Tablet 1. Dækningsbidrag (DB) for salgsafgrøder på udvalgte bedriftstyper. Gennemsnit, bedste tredjedel samt procentvis forskel fra gennemsnittets DB til bedste tredjedels DB. Resultatet er udeladt og markeret "-", hvor der er for få bedrifter i gruppen til beregning af gennemsnitstal

Antal bedrifter til beregning af gennemsnit	DB kr. pr. ha		Forskel fra gennemsnitligt DB til bedste tredjedels DB	
	Gennemsnit	Bedste tredjedel		
Bedrifter med hovedproduktion korn				
Uden svin				
Lerjord	1.261	6.430	8.322	29 pct.
Sandjord	1.238	5.059	6.637	31 pct.
Med svin				
Lerjord	224	6.283	7.950	27 pct.
Sandjord	291	5.048	6.476	28 pct.
Bedrifter med hovedproduktion frø				
Uden svin				
Lerjord	122	6.966	8.814	27 pct.
Med svin				
Lerjord	10	7.139	-	-
Bedrifter med hovedproduktion kartofler				
Lerjord	13	8.695	-	-
Sandjord	171	8.132	11.157	37 pct.
Bedrifter med hovedproduktion sukkerroer på lerjord				
Uden frø	212	9.301	11.368	22 pct.
Med frø	27	8.120	9.461	17 pct.

Brug af sammenligningstal

Tablet 1 giver mulighed for at sammenligne det samlede dækningsbidrag for markbruget på en enkelt bedrift med gennemsnittet af bedrifter inden for de foruddefinerede grupper. Tabellen bruges ved at identificere den bedriftstype, der bedst matcher egen bedrift. Derefter udregnes dækningsbidraget for egen bedrift, som vist i boksen. Til slut sammenlignes med gennemsnit og bedste tredjedel for sammenligningsgruppen.

Når egne tal sammenlignes med tablet 1, bør man være opmærksom på, hvor mange bedrifter, der indgår i analysegrundlaget. Især vil opdelingen i "bedste tredjedel" kunne vise væsentlige afvigende resultater i forhold til det forventede, når der blot indgår få ejendomme i analysegrundlaget.

Kategorisering af bedrifterne

- Når mere end halvdelen af jorden på bedriften er af en bestemt jordtype, bliver bedriften kategoriseret i den pågældende gruppe.
- Ejendom med svin kræver, at mindst en tredjedel af det samlede dækningsbidrag stammer fra svineproduktionen, at dækningsbidraget fra svineproduktionen er større end dækningsbidraget fra planteavl, og at mere end to tredjedele af det samlede dækningsbidrag stammer fra summen af planteavl og svineproduktion.
- Bedrifter med korn har maksimalt 5 pct. af arealet med hver af afgrøderne frø, sukkerroer, kartofler og specialafgrøder.
- Bedrifter med frøavl har mindst 15 pct. og maksimalt 50 pct. af arealet med frøafgrøder. Arealet med sukkerroer, kartofler og specialafgrøder udgør under 5 pct. for hver af afgrøderne.
- Bedrifter med kartofler har mindst 15 pct. af arealet med kartofler. Arealet med frø, sukkerroer eller specialafgrøder udgør under 5 pct. for hver af afgrøderne.
- Bedrifter med roer har mindst 15 pct. af arealet med sukkerroer.
 - "Uden frøavl" har maksimalt 10 pct. af arealet med frøafgrøder.
 - "Med frøavl" har minimum 15 pct. af arealet med frøafgrøder.

Kategoriseringen har stor betydning for resultaterne. I denne artikel defineres en bedrift med lerjord som en bedrift med mere end 50 pct. lerjord. Hvis bedrifterne skulle have f.eks. 85 pct. lerjord for at blive kategoriseret som bedrifter med lerjord, ville forskellene i dækningsbidrag mellem lerjord og sandjord sandsynligvis blive større.

Resultaterne for 2010

Den relative forskel mellem gennemsnittet for alle bedrifter og den bedste tredjedel er ikke så stor som tidligere. Det skyldes, at det generelle niveau for dækningsbidraget er blevet højere på grund af høje afgrødepriser. I 2009 var dækningsbidragene for den bedste tredjedel af de kornproducerende bedrifter imellem 45 pct. og 68 pct. bedre end gennemsnittet for alle bedrifter. I 2010 er den bedste tredjedel ca. 30 pct. bedre end gennemsnittet for alle bedrifter.

Det er dog kun den relative forskel i dækningsbidrag, der er reduceret markant. Den absolutte forskel mellem gennemsnittet for alle bedrifter og den bedste tredjedel er i store træk på samme niveau som i 2009.

Kornproducerende bedrifter uden svin opnåede i 2010 et lidt bedre dækningsbidrag end kornproducerende bedrifter med svin. Den største forskel i dækningsbidrag findes for den bedste tredjedel på lerjord, hvor bedrifterne uden svin opnår et dækningsbidrag, der er ca. 370 kr. pr. ha bedre end tilsvarende bedrifter med svin.

I de foregående år var det kornproducerende bedrifter med svin, der klarede sig bedst. Årsagen til, at det har ændret sig i 2010, kan skyldes den betydelige prisstigning på kornafgrøderne gennem året, som er vist for foderhvede i figur 1 i artiklen "Dækningsbidrag for udvalgte afgrøder". Ved resultatopgørelse er det afgørende, hvornår det producerede korn sælges, og det tyder på, at det eksterne kornsalg er sket til bedre priser end dem, man har regnet med i den interne omsætning.

For bedrifter med hovedproduktion af frø er der en svag tendens til, at det er bedrifter med svin, der klarer sig bedst. Men også her er der tale om små forskelle på ca. 170 kr. pr. ha.

Lerjord er som forventet en stor fordel i forbindelse med kornproduktion. Dækningsbidragene på lerjord er for gennemsnittet mellem 1.235 kr. pr. ha og 1.370 kr. pr. ha bedre end på sandet jord. For kartoffelproduktion er det gennemsnitlige dækningsbidrag på lerjord ca. 560 kr. pr. ha bedre end på sandjord.

For bedrifter med hovedproduktion inden for sukkerroer, har bedrifterne uden frøproduktion det bedste gennemsnitlige dækningsbidrag. De frøproducerende sukkerroevlere har et mindre areal med sukkerroer, hvilket sandsynligvis forklarer en del af forskellen.